

UČITELJI PRIPRAVNICI IN NJIHOV POLOŽAJ

Kako se nam godi?

(Jesenski motiv.)

Kadar se ratajskemu učitelju, upravitelju in slugi zadovoljaši, vzame izza zaboja druge, neštetočkrat potemplane čevlje in s svojimi nemirnimi, nabrekli mislini odrine še više v hrib. Predse gleda, ozirati se nima kam, počasi rine navzgor, misel pa vrta.

Se više gori podirajo. Polni, sočni gozdovi, kakor da rase denar. Požene se preko drč in stopi do njih. Obstanejo in pomaknejo klobuke.

»Se dobro seka?«
»Strmina nas daje, pa že gre!« Ostali molče, le stari, ki včasih obrne z jezikom čik in bzikne v stran dolgo rjavo slino, govori.

»Pa plačajo dobro?«
»Vragal!« Pljuje že kar predse. Mlajši, za drvarja prezanikni, gode: »Gospoda žre, oni so študirani, znajo!«
»Do 50 na dan pa pride,« pojasni oni, ki čika.

»Kaj pa imate vi?« vpraša zanikni.
»Okrog tisoč,« se zlažem za svojih 86. Vrag ve, pozneje sem mislil in grizlo me je, da sem lagal.

Oni je še čiknil in se obrnil. Menda sem pozdravil. Spustil sem se nazaj. Misel je vrtila. Drvar ima svojih 1300 do 1500 mesečno. Jedo bel kruh, koruznih žgancev že ne. Naši drvarji. Vedno pa kolnejo, godrnjajo in zabavljajo čez zaslužek. Jaz jih razumem. Prav imajo. Misel je vrtila še huje, žrla je.

Vprašanje pripravnic

Nimam sicer sovražnikov, pa se bojim, da bi morda le koga zabavala misel, da bom čakala pokoj še kot pripravnica. Brezplodno čakanje na napredovanje da namreč misliti tako.

In vendar delam na »enorazrednici« za tri moči.

31. decembra 1939. bo poteklo pet let, kar sem pripravnica. Dve leti brezposelnosti in eno leto volonterske službe je bila prednagrada.

In oni mi je čikal tik mimo nosa in ušes in se režal na štiri zobe.

—o—

Zvečer je prišel drvar, nepismen, pa je prosil, da mu napišem dve pismi za Ameriko. Dal sem papir, kuverto, napisal in povedal, koliko znam naj kupi.

»Pa stopite, dam za liter!« je povabil. Odklonil sem.

»Kaj bi, saj nimate bog ve plače!«

Spet me je pogrelo, vrag vedi čemu, pozneje sem bil zato jezen.

»Drugič, o priliki!« sem odklonil.

—o—

Majhna vas, par hiš, podružnica in dve gostilni. Pijo naši drvarji dosti. Ne toliko vina. Močan čaj. Manjša družba zlije na večer v gostilni do 13 litrov čaja. Vem, če bi v gostilni plačal liter, bi jih drvar pet. Tudi jedo dobro. Samo eden v vasi, kmet, ne pije; bogat je, ne zapravlja, odira. Drva mi je prodal dvainpolkrat dražje od dnevnih cen. Sicer mu sosedje ponoči razdirajo plot in mu tudi drugače naredijo kako škodo.

—o—

Sicer pa je ratajski kar močan, rad dela, dosti misli. Rad ima te hribe. Le včasih gre v dolino. Takrat obišče tovariša v osmi, ki s štirimi strada. Vrača se dve uri, misel pa vrta.

P. An.

Ker imam kaj malo osebnega kontakta s tovariši, se obračam na naslov ter prosim za pravdorek v vprašanjih:

1. Ali naj še kar upam na napredovanje? (»Upanje sladi življenje« — pravijo.)

2. Ali bo v doglednem času kaj napredovanje?

3. Pravijo, da je — pet — let — mejnik čakanja.

Naj verjamem?

M. K.

Osebnostne zadeve

—i Premeščeni so sledeči učitelji (ce): Ljublj. Mirko iz Zagradca v Birčno vas; Urbančič Justina iz Lesc na Vrhniko; Vrtačnik Vid iz Vojnika v Celje; Nanut Anton iz Stopič v Črnuče; Prestor Julija iz Koprivnika v Cerklje pri Kranju.

—i Premeščeni sta učiteljici: Marija Polak iz Celja in Marija Pahor iz Skaručne, obe na pomožno šolo v Ljubljani.

—i Praktični učiteljski izpiti so se vršili pred državnim izpitnim odborom od 23. do 29. p. m. na drž. učiteljsko v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji (ce) pripravniški (ce): Stern Cita, Segula Pavel, Šmitek Antonija, Avguštin Brigita, Debeljak Frančiška, Erker Vera, Petrovič Boleslav, Rozman Angela, Spindler Dušan, Toroš Jožefa, Koštric Olga, Studen Ana, Sušteršič Marija in Vivot Zofija.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Zvišanje cen vsem življenjskim potrebščinam. Po indeksnem računu Delavske zbornice so naraščali izdatki za živila napram 1. septembru, kakor sledi:

stand. 875 din stand. 2100 din

1. septembra	100	100
1. oktobra	103,3	101,1
1. novembra	110	108
1. decembra	116,4	114,6

Pri računu za 1. december je upošteva že podražitev mleka na din 2,50. Proces dvigiranja cen gre vsak dan nevzdržno na kvišku. (»Slovenski Narod«, 2. dec.)

—i Povišanje prejemkov celjskim občinskim uslužbencem. Zaradi naraščajoče draginje je mestni svet s takojšnjo veljavnostjo povišal prejemke vsem delavcem, uradnikom in upokojevcem. Mezde delavcev, ki so zaposleni pri delih v okviru pomožne akcije, so povišane od 2,75 na 3 din na uro. Vsi mestni delavci bodo tudi prejeli do preklica izredno draginjsko doklado v znesku 0,50 din na uro. Prejemki pragmatično in pogodbeno nastavljenih nameščenecv, dnevnicaarjev in dnevnicaar ter upokojevcv in upokojenk se povišajo takole: prejemki v gotovini in naturi do 1000 din za 15 %, od 1001 do 2000 din za 10 %, od 2001 do 3000 din pa za 5 %. Letni izdatki za to povišanje prejemkov bodo znašali 360.000 din. Kakor znano, je občina tudi lani pred volitvami nekoliko povišala prejemke mestnih delavcev, ki niso zaposleni pri pomožni akciji. Takrat je uvedla družinsko doklado v znesku 50 din za vsakega otroka do 16. leta. (»Jutro« od 26. novembra.)

—i Kaj bo z našo šolo? je naslov članka, ki ga »Domoljub« od 29. nov. ponatiskuje iz »Bogoljub«, v katerem pravi med drugim tudi sledeče: Kaj bo z našo šolo? Kaj bo z mladino, če se šolska (seveda tudi domača) vzgoja ne bo naslonila na izrazito verstveno in pravstveno podlago! Če zahtevamo versko podlago, hočemo reči, da naj bo vse šolsko oziroma, da naj bo ves pouk in vsaka stroka prežeta krščanskega duha in spremljana s krščanskim obelježjem. Vodilo vse vzgoje mora biti dekalog (božje zapovedi), volja božja. V razmerah, kakršne so današnji dan, morajo štarski učiteljstvo in vsi vzgojitelji kar moč čez paziti, kaj mladina bere, s kom občuje, kam zahaja, katere družbe se oprijemlje.

—i Učiteljstvo — polinteligencija? Pod tem naslovom priobčuje »Edinost« od 30. novembra članek, v katerem piše o učiteljskem delu med narodom, in med drugim tudi ugotavlja: Ne glede na to, da je naše učiteljstvo iz svojih sredstev mnogo žrtvovalo za dvig ljudskega šolstva, saj se je, da to doseže, izobraževalo vseh dvajset let večinoma na svoj račun, izdajalo in podpiralo gmotno pedagoške publikacije (da drugih, literarnih, niti ne omenjamo!) in oralo ledino novodobnih pedagoških načel v Sloveniji večinoma iz lastne iniciative in idealizma, da dvigne naše šolstvo na evropsko višino, je vseskozi mnogo delovalo na socialnem in gospodarskem področju.

Šolski radio

—i Torek, 12. decembra: Smuk čez grič! Smučarsko kramljanje. Vodi g. Janko Sichel. Razpored: Nesrečna zima mrazi me! Smešne ke se pogovarjajo. Tam na bloških gričih. Pripravi smučil! Zdjaj pa v šolo! Smučarjeva božičnica. Smeh na smučeh. Vremce se je spremenilo. Maže, vosek — smuk na noseč! Ven, le ven v naravo krasno!

Petek, 15. decembra: Moji mali učenci in učenke v Crni Reki v varadarski banovini. Razpored: 1. Vas Crna Reka, šola, okolica in oddaljenost od prometnih zvez. 2. Moji otroci v šoli; zanimanje za šolo in njih delo v šoli. 3. Otroci doma, razmere na domu in njih opravilo. 4. Njih igre na paši. 5. Običaji, v kolikor so v zvezi z otroki. 6. Otroci v sosednjih šolah.

—i V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobi vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

Mladinska matica

—mm Za božič dobite najlepše, najboljše in najcenejše mladinske knjige pri Mladinski matici. Tu dobite večbarvne slikanice in bogato ilustrirane pravljice in povesti, kakor tudi knjige realne vsebine. Pri naročilu celotnih kolekcij — znaten popust!

—mm »Naš glas« z dne 15. novembra piše o prvi številki »Našega roda« in o veliki nakladi našega mladinskega lista v teku let. Notico zaključuje: Povprečno je znašala njegova naklada okrog 20.000 do 23.000, kar je za naše skromne razmere izredno visoko število in kaže, kako dobra je organizacija Mladinske matice, hkrati pa je tudi najboljši dokaz, da je list mladim naročnikom všeč. V dvanajstih letih svojega obstanka je Mladinska matica razposlala med slovensko mladino 1.300.000 knjig. Slovensko učiteljstvo je na to važno kulturno delo upravičeno lahko ponosno. — Isti list pa piše v številki z dne 1. novembra v rubriki »Nove knjige« pod naslovom Deset let mladinskega lista: Letos je dopolnil svoj deseti letnik slovenski mladinski mesečnik »Naš rod«. List, ki ga ureja Josip Ribičič in ga izdaja Mladinska matica v Ljubljani, je v desetih letih, odkar izhaja, dosegel prvo mesto med slovenskimi izdanji in si je pridobil velikih zaslug za širjenje lepega branja med mladino. List izhaja približno v 24.000 izvodih. Mladinska matica poklanja naročnikom lista tudi redne knjižne izdaje, in sicer po 3 ali 4 vsako leto. Naročnina na »Naš rod« in knjige znaša komaj 2,50 din na mesec. Pri »Našem rodu« sodelujejo ne le vsi znani slovenski mladinski pesniki in pisatelji, temveč tudi še mnogi drugi slovenski in dolga vrsta najboljših ilustratorjev, tako da sreča v seznamu sodelavcev res izbrana imena. »Naš

3/4 ZAVITKA Kneippove SLADNE KAVE TVORI DRAGOCENI PRAŽENI SLADNI SLADKOR

rod« je tudi prav lepo opremljen, objavlja mnogoštevilne izvršne ilustracije naših priznanih risarjev in ilustratorjev, zraven pa so večinoma vsi prispevki opremljeni s ponazorjučimi podobami. Mladinski matici, ki je del ljubljanske sekcije Jugoslovenskega učiteljskega združenja, je treba k velikemu kulturnemu uspehu, ki ga je z »Našim rodom« pridobila za slovensko mladinsko književnost, toplo čestitati.

—mm »Družinskega očeta in pedagoga«, ki je pisal uredništvu »Našega roda« anonimno pismo iz Krškega, naproša uredništvo, da pošlje svoj naslov.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Pozdravne brzojavke in izjave solidarnosti izvršnemu odboru JUU, odnosno predsedniku Ivanu Dimniku so v zadnjem času poslali učiteljsko srezov: Bijeljina, Đevdelija, Trebinje, Prnjavor, Novi Sad, Stara Pazova, Gradačac Cetinje, Smederevo, Negotin, Trstenik, Sombor, Carevo selo, Danilov grad, Kumanovo, Bijelo polje, Ohrid.

Iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOZ bo zborovalo v soboto, dne 16. decembra, v Ormožu. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje sreskega šumarskega referenta za Maribor, I. breg, o kmečkem gozdarstvu. — Polnoštevilno udeležbo članstva pričakuje — odbor.

— JUU ZA SREZ PTUJ bo zborovalo dne 16. decembra ob pol 9. uri v Mladiki z običajnim dnevnim redom in predavanjem. Ne pozabite na pedagoško skrinjico in na predloge. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽU-ZEMBERKU bo zborovalo v soboto, dne 16. decembra 1939., ob 10. uri dop. v Žužemberku. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Naši prejemki. 3. Učitelj in njegovi uspehi v šoli. Predava gov. Hinko Ravbar. 4. Slučajnosti. — Pridite res vsi! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - MESTO zboruje v sredo, 13. dec., ob 8. uri v telovadnici II. deške šole na Cozovi cesti. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje tov. Kobilice: »O področjih učiteljevega dela« in posebna točka Pedagoški pregled. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR - DESNI BREG bo zborovalo v soboto, dne 16. dec. 1939., ob 9. uri v Narodnem domu v Mariboru, z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Vprašalna skrinjica. 3. »Učiteljeva priprava«, Kontler. 4. Predlogi in slučajnosti. Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V DOL-NJI LENDAVI je zborovalo dne 18. novembra ob pol 10. uri v Crenovcih.

Ze za 8. uro so bile vabljene tovarišice, da bi se pogovorile o izvenšolskem delu in ustanovile odsek učiteljic. Odziv je bil malenkosten. Ali naj bo to dokaz, da učiteljice ne čutijo potrebe po načrtnem delu in izmenjavi misli? Odsek se ni mogel ustanoviti.

Ob pol 10. uri je tov. predsednik otvoril zborovanje in podal situacijsko poročilo. Po-udarjal je potrebo po enotnosti, če hoče biti učiteljstvo res kos svoji nalogi. Ugotovil je razveseljivo dejstvo, da članstvo narašča, kar kaže, da smo doumeli potrebo časa, ko je vsa moč v organizaciji. V glavnih obrisih je podal poročilo iz predsedniškega zbora. Ni se razvila debata, kakor bi bilo normalno in nujno.

Tov. M. Petovar je podala delovni program za vse leto. Potrebna so nam dobra predavanja, ki jih je preskrbela iz učiteljskih vrst. Nekateri predavatelji so poslali na izbiro več predavanj, med katerimi je članstvo izbralo.

Tovarišica je tudi razložila pomen posve-tovalnice. Članstvo naj že za prihodnje zborovanje pripravi vprašanja, na katera si želi odgovoriti.

Odbor je sprejel načrt sekcije za aktivizacijo članstva. Sklenili smo posnemati tovariško kočevsko društvo glede izdelave seznama neorganiziranega članstva in tov. društvo M. Sobota glede mesečnega poročanja o vseh uč. spremembah v srezu. Tudi v našem srezu je pomanjkanje učiteljstva. Tovariši, ki so nameščeni v drugih banovinah, naj se vrnejo in se namestijo doma.

Proračun za tekoče poslovno leto je bil v celoti sprejet. Tov. blaginčarka je pohvalila tov. Preiningerja, bivšega blaginjara radi njegovega vzornega dolgoletnega delovanja. Sledilo je predavanje tovariša Gomilarja »Prezre življenja prekmurskega ljudstva«. Sam Prekmurec je vestno podal zgodovinski razvoj in vpliv posameznih dob in gibanj na Prekmurje. Le redkokateri dogodek je razgibal življenje v Prekmurju. Ko se se drugod delavci borili že proti kapitalizmu, je živel prekmursko ljudstvo še vedno fevdalno življenje. Zgodovina je dala svoj pečat. Prekmurec je svojevrsten. Posebna ljubezen do rodne grude je odmevala iz njegovih zadnjih besed. Dajte prekmurski zemlji in ljudstvu ljubezen, dajte Prekmurju kar morate in kar morete. Te besede naj bi bile kašipot v tretje desetletje svobode.

Tov. Gerčar je izdelal vabilo za tovariše, ki se niso člani naše stanovske organizacije. Med rugim pravi: »Če smo kaj vredni, uspeh ne bo izostal, če smo nevredni, je bolje, da propademo v delu kot v brezdelju. Te besede naj veljajo vsem!

Prihodnje zborovanje bo v prvi polovici decembra.

Kovač Marija, tajnica.

+ JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO RADOVLJICA je zborovalo na Jesenicah dne 18. novembra ob navzočnosti 65 članov.

Tov. predsednik pozdravi na novo pristopivše člane, posebno pa predavatelja didaktičnega vodjo poskusne šole tov. Kobilice iz Ljubljane. Preden poda besedo g. predavatelju, se zahvali članstvu za poverjeno mu zaupanje na zadnjem občnem zboru in obljublja, da bo delal z vsemi močmi za povdigi učiteljskega stanu in napredek šolstva v srezu.

Tov. Kobilica je predaval o učiteljskem delu in njegovem področju. Priporoča, naj deluje učiteljstvo na onem področju, kjer bo čutilo manjši odpor pri ljudstvu. Glavno področje mu je v šoli. Cilj slovenske ljudske šole je čim globlje prodreti v otrokov oblikovalni proces, da bo otrok zrastle v neškodljivega, koristnega in ustvarjajočega člana človeške družbe, Slovenca in državljana ter da ne bo čutil preveč negativne strani usode. Globlje je posegel predavatelj v oblikovalni proces otroka, v študij in opazovanje otroka in je nanizal način oblikovalnega procesa na sledeče točke: 1. opazovanje otroka. 2. Razgovor s starši doma o otroku. 3. Opazovanje otroka na cesti. 4. Previdno in diskretno povpraševanje med otrokovimi sorodniki in znanci o vzgojnih prilikah in podedovanih posebnostih (vprašalne pole). 5. Izpraševanje otroka samega v vseh oblikah. 6. Spoznavanje otrokovega znanja z uspešno uporabo učnih tekstov. 7. Opazovanje otrokovega okolja v šoli in doma. 8. Kulturni milje. 9. Pouk in vzgoja. Končno je opozoril predavatelj, da spada delo za otroka tudi v področje učiteljevega dela. Učitelj naj pokaže voljo, da hoče za otroka nekaj napraviti (šolske kuhinje, zavetišča in dr.). Važno je tudi delo za okolje tako zvano izvenšolsko delo, ki pa naj ne bo slepo. Učitelj mora nrešdirati okolje, kaj je kraju potrebno, največ gospodarsko področje in delo pri »gospodarskih« zadru-gah. To delo naj bo nadaljevanje šolskega dela po potrebi kraja, ne pa po želji gotovih ljudi.